

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Departementspromemorian Registrering av personuppgifter vid katastrofer utomlands, Ds 2009:12

Promemorian innehåller förslag till en ny lag som ska reglera under vilka förutsättningar Rikspolisstyrelsen ska kunna registrera uppgifter om personer som har drabbats, eller kan befaras ha drabbats, av allvarliga katastrofer utomlands. Personuppgifter får, enligt förslaget, behandlas för att underlätta arbetet för berörda myndigheter att identifiera och söka efter de personer som har drabbats av en allvarlig kris, katastrof eller liknande händelse i utlandet.

I den mån detta kan underlätta arbetet med att hjälpa de drabbade så har Riksarkivet inget att invända mot förslaget i denna del.

Behandling av personuppgifter ska dock även få ske, trots att den enskilde motsätter sig det. Av integritetsskäl är det viktigt att registrering inte sker utan att klarhet råder beträffande katastrofens omfattning. En oklarhet i förslaget är just vad som ska hända med insamlade uppgifter om det visar sig att det allvarliga läge som befarats inte föreligger. En annan oklarhet gäller frågan om när en registrering ska påbörjas.

Ur integritetssynpunkt är det naturligtvis viktigt att insamlade uppgifter inte sprids i en vidare krets än nödvändigt. Förslaget att flera myndigheter ska få direktåtkomst till registret kan öka denna risk likaså att uppgifterna behandlas automatiserat. Det är därför särskilt angeläget att värna om skyddet för de ofta känsliga uppgifterna om enskildas personliga förhållanden. Integritetsaspekten bör väga tungt i detta sammanhang.

Enligt förslaget ska därför en registrerad personuppgift gallras senast ett år efter det att den registrerades. Detta hindrar emellertid inte att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att uppgifter får bevaras för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål, eller för att möjliggöra planering, uppföljning och utvärdering. Vid synnerliga skäl får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer också i ett enskilt fall besluta om att en uppgift får bevaras i längre tid än ett år. Gallring föreslås bli huvudregel.

Förslaget innebär således att arkivlagens bestämmelser om bevarande och arkivering av allmänna handlingar ställs mot behovet av att reglera gallringen av känsliga personuppgifter.

Enligt Riksarkivets uppfattning är det inte säkert att den enskildes integritet stärks genom att uppgifter gallras. Gallring är en aktiv och oåterkallelig åtgärd som innebär att uppgifter förstörs och resulterar i en slutlig förlust av information. Bevarandet är en förutsättning för kontroll av myndigheternas verksamhet och innebär en möjlighet till upprättelse om något fel har begåtts.

Ett alternativt sätt att skydda den personliga integriteten är därför, enligt Riksarkivets mening, att uppgifter bevaras samtidigt som de omfattas av sekretess.

Riksarkivet anser således att arkivlagens presumtion för bevarande bör gälla och att Riksarkivet ska ha möjlighet att föreskriva om gallring som undantag från huvudregeln.

Enligt arkivlagen ska allmänna handlingar - myndigheternas arkiv- bevaras för att tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättsskipning och förvaltning samt forskningens behov. Riksarkivets utgångspunkt är således att myndigheternas arkiv ska bevaras som en garanti för rättssäkerhet, medborgerlig rätt till insyn och demokrati. Bevarandet ska, med andra ord, inte enbart ske för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål.

Beslutande i detta ärende har varit riksarkivarien Tomas Lidman. Närvarande vid ärendets slutliga handläggning har varit förste arkivarie Peter Nordström och verksjurist Efwa Westre Stövander, föredragande.

Tomas Lidman

Efwa Westre Stövander